

Dàn ý bình giảng bài thơ Nhàn lớp 10 chi tiết nhất

Mở bài

Giới thiệu về tác giả tác phẩm: Nguyễn Bình Khiêm - một tâm hồn cao quý, coi thường danh lợi luôn coi trọng cốt cách thanh cao. "Nhàn" là một bài thơ đặc sắc thể hiện rõ điều đó.

Thân bài

* Hai câu đề:

- Mai, cuốc, cần câu là công cụ lao động của người dân
- Điệp từ, số đếm "một", kết hợp với liệt kê nhịp thơ chậm tạo nên phong thái của tác giả.

=> Tâm trạng nhà thơ: Vui vẻ, đón nhận cuộc sống nơi thôn quê, mặc kệ người khác tìm vui chơi chỗ nào đó

* Hai câu thực:

- Bàn về lẽ "dại, khôn"
- Tự nhận mình "dại" vì tìm nơi vắng vẻ, nói người khác "khôn" vì tìm chốn lao xao
- Nơi vắng vẻ: Nơi bình yên, thanh thản, tránh xa vòng danh lợi
- Chốn lao xao: Nơi đông người, bon chen => căng thẳng, đấu đá, tranh giành

=> Dại mà khôn, khôn mà dại: Đó là cách nói ngược của tác giả.

* Hai câu luận:

- Tiếp tục nói về cuộc sống nơi thôn quê
- Thu, đông, xuân, hạ, mùa nào món nấy hòa hợp với thiên nhiên

=> Cuộc sống bình yên, vui vẻ.

* Hai câu kết

Xem phú quý công danh chỉ là một giấc mơ, thể hiện một thái độ coi thường danh lợi (sử dụng điển tích, điển cố)

* Nội dung:

Bài thơ cho thấy một tâm hồn thanh cao, uyên bác được thể hiện qua lối sống đậm bạc, thanh nhàn, qua đó cũng giúp ta hiểu được vẻ đẹp nhân cách của nhà thơ.

* Nghệ thuật:

- Ngôn ngữ và hình ảnh thơ mộc mạc tự nhiên, giàu chất triết lý.

- Sử dụng thành công các biện pháp nghệ thuật: điệp từ, liệt kê, phép đối...

Kết bài

Mở rộng, liên hệ với cuộc sống hiện nay, kết luận.

Bình giảng bài thơ Nhàn bài văn mẫu lớp 10 chọn lọc, ý nghĩa nhất

Cuộc sống của mỗi con người như thế nào, ngoài những tác động bên ngoài, điều quan trọng quyết định cuộc sống nằm sâu bên trong mỗi cá nhân. Đó là họ lựa chọn thế nào thì cuộc sống của họ như thế. Ta có thể bắt gặp nhiều những lối sống giàu sang phú quý, nhưng cũng không ít gặp lối sống tiêu điều, thanh cao. Nguyễn Bình Khiêm - một nhà thơ nổi tiếng của dân tộc ta đã chọn một cuộc sống bình yên, thôn dã bỏ qua danh lợi tầm thường. Những bài thơ của ông đều thể hiện rõ điều đó, trong đó có bài thơ "Nhàn" - bài thơ thật nhẹ nhàng mà đặc sắc đến lạ thường.

"Nhàn" được viết theo thể thơ thất ngôn bát cú, ra đời trong khoảng thời gian Trạng Trình Nguyễn Bình Khiêm cáo quan về quê ở ẩn. Mở đầu tác phẩm, nhà thơ mở ra trước mắt chúng ta cuộc sống lao động nơi thôn quê thật bình dị, nhẹ nhàng, khác hẳn chốn quan trường xô bồ, bát nháo đầy ganh đua, tranh đấu:

"Một mai, một cuốc, một cần câu

Thơ thần dầu ai vui thú nào"

Xuất hiện trước mắt độc giả là những công cụ lao động giản dị ở nơi thôn quê: "mai, cuốc, cần câu". Chỉ trong một câu thơ đầu, tác giả đã kết hợp đến ba biện pháp nghệ thuật: điệp ngữ, liệt kê, số từ "một", qua đó ta đã thấy rõ được tâm thế của nhà thơ. Ông chọn cho mình một lối sống thanh nhàn giống như những người

nông dân, với những công việc lao động, thú vui tao nhã bên ruộng vườn, ao cá. Nhịp thơ chậm kết hợp với cụm từ "thơ thần" càng thấy rõ được sự thú vị trong tâm hồn tác giả. Tâm trạng của nhà thơ là sự vui vẻ đón nhận cuộc sống mới nơi thôn quê bình dị, mặc kệ người đời ngoài kia vui vẻ tìm chốn vui chơi ồn ào, náo nhiệt.

Tiếp đến hai câu thực, tác giả đã bàn về "dại, khôn":

"Ta dại, ta tìm nơi vắng vẻ

Người khôn, người đến chốn lao xao"

Đọc đến hai câu này, chắc hẳn sẽ có người thắc mắc, nhưng phân tích kỹ, ta lại thấy lời viết độc đáo trong hàm ý của tác giả. "Nơi vắng vẻ" là một nơi bình yên, thanh thản, tránh xa vòng danh lợi. "Chốn lao xao" một nơi đông người, cuộc sống bon chen, đầy đấu đá, tranh giành dễ dẫn đến sự căng thẳng. Tác giả đã tự nhận mình "ta dại" vì đã tìm nơi vắng vẻ và khen người khác "khôn" vì tìm đến chốn lao xao. Nhưng ở đây, ta có thể thấy rõ quan điểm của tác giả, ông chọn lối sống thanh nhàn vậy không phải vì để lẩn tránh hay sợ hãi mà ông muốn lựa chọn một nơi yên bình để giữ cho tâm hồn mình thanh cao. "Dại mà khôn", "khôn mà dại" - một cách nói ngược để nhấn mạnh cách chọn của Nguyễn Bình Khiêm là phù hợp với chính mình.

Đến hai câu luận, tác giả đã cho ta biết rõ hơn về cuộc sống ở nơi thôn quê diễn ra thế nào:

"Thu ăn măng trúc, đông ăn giá

Xuân tắm hồ sen, hạ tắm ao"

Chỉ vắn vắn hai câu thơ, tác giả đã khái quát lại được bốn mùa xuân hạ, thu, đông với đặc trưng của từng mùa. Qua đây, ta có thể thấy cuộc sống của của tác giả vui vẻ ra sao, bình yên thế nào khi mọi thứ đều hòa hợp với thiên nhiên, cảnh vật. Mùa thu, có thể kiếm măng trúc về ăn, mùa đông ăn giá đỗ, mùa xuân ra hồ sen thưởng thức vẻ đẹp của hoa, mùa hạ thì đắm chìm mình trong làn nước mát nơi hồ ao. Đây đều là những thứ có sẵn trong tự nhiên, không phải là cao lương mỹ vị nhưng vô cùng đậm bạc, thanh cao. Cuộc sống của ông chính là sống hòa hợp với thiên nhiên, là lao động và hưởng thành quả từ nó, không phải tranh giành đấu đá nơi quan trường, kiêng dè dặt người trên kẻ dưới, quan trọng hơn ông muốn quay lưng lại với cái danh lợi:

"Rượu, đến cội cây ta sẽ uống

Nhìn xem phú quý tựa chiêm bao."

Đến hai câu kết của bài, tác giả đã sử dụng điển cố, điển tích để kết luận lại cái triết lý nhân sinh của mình. Dựa vào điển tích này, ông đã xem phú quý, công danh chỉ như là một giấc mơ viển vông, không có ý nghĩa, qua đó cũng bộc lộ thái độ coi thường danh lợi, không xem trọng nó. Nguyễn Bình Khiêm luôn hướng tới một lối sống bình dị, nơi mà tâm hồn ông được tự do, được hòa hợp với thiên nhiên.

Tác giả đã rất thành công trong việc sử dụng các biện pháp nghệ thuật như liệt kê, phép đối, số đếm, điệp ngữ, điển tích... Kết hợp với đó là những hình ảnh thơ mộc mạc, giản dị của thôn quê như "mai, cúc, cần câu, giá, măng trúc.." cho thấy một lối sống đầy triết lý của tác giả. Bài thơ "Nhàn" cho ta thấy một tâm hồn thanh cao, một trí tuệ uyên thâm được thể hiện qua lối sống đạm bạc, nhàn hạ, vui thú điền viên của Nguyễn Bình Khiêm.

Cuộc sống hiện đại ngày nay mang đến cho con người nhiều thành tựu mới, cũng mang đến nhiều lợi ích, nhưng bù lại con người lại phải lao động vất vả hơn, luôn căng thẳng mệt mỏi trong sự bộn bề của từng ngày. Tuy nhiên cũng tùy vào từng cách chọn của từng người, khi họ chọn một cuộc sống giàu sang thì phải chạy đua, làm việc cật lực. Còn nhiều người mong muốn tâm hồn mình được tự do (không mang ý nghĩa lẩn tránh cuộc sống), hòa mình vào thiên nhiên, có thể lựa chọn cách sống như của Nguyễn Bình Khiêm. Hãy sống một cuộc sống mà bạn muốn, làm sao để cho cốt cách của ta thanh cao trong mọi hoàn cảnh của đời sống!